

MARIT TÖRNQVIST'S SCENOGRAFI PÅ JUNIBACKEN

När Junibacken skulle byggas 1994 gick det allra viktigaste uppdraget, nämligen att tolka Astrid Lindgrens värld i sagotåget, till barnboksillustratören Marit Törnqvist.

Marit, som är till hälften holländska och hälften svensk, har rönt stora framgångar med sina färgsprakande och stämningsfulla bilder främst i Holland men även i Sverige. Marit har en stark anknytning till Astrid Lindgren och en speciell känsla för hennes verk. Marits mamma, som är barnboksförfattare, har nämligen översatt Astrid Lindgrens böcker till holländska, så Marit lärde känna Astrid redan som ett-åring. Hon har även tillbringat alla sina barndoms somrar i Emils och Bullerbybarnens Småland. Idag bor Marit Törnqvist i Holland. Där fick hon 1996 pris som bästa barnboksförfattare för sin bok "Liten berättelse om kärlek". Marit har också gjort illustrationerna till Astrid Lindgrens böcker "När Bäckhultarn for till stan", "När Adam Engelbrecht blev tvärarg" och "I skymningslandet" och till en massa andra böcker.

– Det var i juni 1994 som jag fick Junibacken-uppdraget, berättar Marit. Jag blev ganska orolig. Att tolka berättelser som man själv vuxit upp med, som har ett sånt enormt djup, så många olika dimensioner och som alla barn över hela jorden känner till! Hur ska man göra så att man tillför dem någonting, samtidigt som man inte förstör barnens egna bilder?

Marit började med att läsa om alla Astrids böcker. Se alla filmer. Och titta på alla utländska illustrationer.

– Min andra stora oro, det var att jag inte var helt säker på om jag hade en riktig egen tolkning. Hur skulle jag kunna veta vad som var påverkat av alla bilder jag själv vuxit upp med?

– Och den tredje stora oron, det var om jag skulle lyckas förmedla vad jag ville till de människor som skulle bygga upp miljöerna efter mina bilder. Svårast av allt var att hitta fram till den stil som kändes rätt.

Och för att få snickare och dockmakare att uppfatta stämningen i det hon gjorde. Men hantverkarna hjälpte henne och det blev som ett gemensamt projekt att hitta det rätta språket. På det viset utbildade det henne till scenograf.

– Jag kan ge ett exempel, säger Marit. Jag gör mycket krokiga linjer i mina bilder. Då byggde snickarna krokiga bord i början. Men det blev kitchigt! Då förstod jag att de krokiga linjerna i mina bilder var ett sätt att visa att det var ett gammalt bord. Den som gjorde bordet skulle alltså bara ta till sig den informationen men sedan använda andra medel för att visa att bordet var gammalt. Att vara scenograf innebar inte bara att skissa och måla. Jag byggde modeller, gjorde konstruktionsritningar av alla hus och möbler och jag började fotografera: fönsterkarmar, gamla järnspisar, tegeltak, skorstenar, klippor, träd, allt, allt ... hundratals bilder. För dem som inte följt Marit under de här åren då Junibacken var under uppbyggnad går det knappt att föreställa sig det gigantiska arbete hon har lagt ner. Kors och tvärs genom Stockholm har man sett Marit trampa på sin blåa cykel för att titta på tak och torn i Vasastan, på trähus och gatlyktor, gamla dörrar och fönster. Man har även sett henne fara med tåget mellan Stockholm och Småland. Där har hon studerat hagar och ängar, gårdsgårdar och bondgårdar. Det blev också ett sätt att föreviga många egna minnen, som t ex drängstugan där hon tillbringade sin egen barndom. Den står i Katthult nu.

Hon besökte också arkiv, museer och bibliotek för hitta underlag till skisserna som sedan förverkligades av dockmakare, snickare, dekmålare och många andra. Allt efter Marits förlagor och under hennes överinseende.

– De enda riktigt lugna stunderna har varit när jag ställt min cykel utanför Dalagatan 46 och smittit upp till Astrid Lindgren, säger Marit. Tillsammans formulerade vi texten till tåget och Astrid var mitt största stöd under dessa två år när sagor blev till verklighet.

För hennes arbete på Junibacken fick hon hedersnämning som årets Stockholmare 1996 och Lidmanpriset 1997. Juryns motivering för Lidmanpriset lød: För hennes lysande gestaltning på Junibacken av Astrid Lindgrens värld.

Nu finns även Marits illustrationer och skisser som har legat till grund för den stämningsfulla värld som idag möter barnen på plats på Junibacken. Ett litet galleri fullt av glädje och spring i benen. Det blir ett sätt för gästerna att uppleva tågresan ännu en gång.